

Soldan sağa konuşmacılar: Stephen Sackur - Former host of BBC HARDtalk, Presenter of The Times at One on Times Radio; Jens van't Klooster - Associate Professor of Political Economy at University of Amsterdam

“Kriptomerkantilizm ve Parasal Egemenlik: AB Ekonomisi için ABD Stablecoinlerinin Getirdiği Zorluklarla Başa Çıkmak” başlıklı bu keynote oturumunda, gelişen küresel para sistemi derinlemesine ele alınmış ve stablecoinlerin ve Merkez Bankası Dijital Para Birimlerinin (CBDC) yükselişine ve bunların Euro Bölgesi için etkilerine odaklanılmıştır.

Kendisini ve konuşmacı Jens van't Klooster'ı tanıtarak oturumu başlatan Moderatör Sackur, para birimlerinin dijitalleşmesi ve küreselleşmesi konusunda geleceği anlamlandırmak amacıyla bu oturumun organize edildiğini ifade etmiş ve “stablecoinlerin” yakın gelecekte iş modellerini şekillendireceğini vurgulamıştır. Sackur, bu vesileyle sözü van't Klooster'a vermiştir.

Van't Klooster; para tarihinden, stablecoinlerin neden sadece son on yılın değil, son yüzyılın hatta belki de tüm insanlık tarihinin ekonomik işleyişinde bu kadar büyük bir yenilik olduğunu anlamayı sağlayacak bazı çok önemli bilgiler paylaşılarak söze başlayacağını daha sonrasında tarihi olarak demokrasilerin para sistemleri üzerindeki etkilerinden bahsedeceğini ve son olarak kripto-merkantilizmin önemi & riskleri ve Avrupa'nın kendini bu kapsamda nasıl konumlandırması gerektiğine değineceğini belirtmiştir. Bu doğrultuda van't Klooster, öncelikle paranın doğası ve tarihini aşağıdaki sözleriyle özetlemiştir:

"Tarihin başından beri örneğin Mezopotamya Tabletlerinde gözlemlediğimiz şekilde "para" bir borç takip sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çok, çok hassas ve sosyal açıdan karmaşık bir sistemdir. Ve 17. yüzyıla bakarsanız, tüccarlar, kambiyo senetleri, akreditifler, senetler ve aracılık yapmaya başlayan bankalar arasında giderek daha karmaşık hale gelen borç ilişkilerinin gelişimini görürsünüz. Bu ilişkiler, birbirlerini tanımayan tüccarların, kimi zaman çok uzak mesafelerden mallar için birbirlerine ödeme yapmalarına olanak sağlamaya başlamıştır. Ve bu durum, bugünkü haliyle bildiğimiz küresel kapitalizmi mümkün kılıyor; sonuçta bu sistem, borcun geri ödeneceğinin varsayan ve dolayısıyla güvene bağlı bir sistemdir."

Van't Klooster, 20. yüzyıl boyunca muazzam miktarda borç alan ancak aynı zamanda da güvenilir bir borç ödeme aracı olarak doları öne sürmeyi başarmış ABD'nin, 20. yüzyıldaki en güvenilir borçlu olmanın yanı sıra en büyük stabil/istikrarlı demokrasi olarak öne çıktığını belirtmiştir. Günümüzde, ABD'de demokratik gücün zayıflamasının stablecoinlerin ortaya çıkışı üstünde büyük bir rol oynadığını ileri süren van't Klooster, stablecoinleri aşağıdaki gibi tanımlamıştır:

"Dağıtılmış bir defter üzerinde çıkarılan, sahipliği ve devri mümkün olan dijital tokenler/jetonlar olup, ihraççısı diğer parasal araçlara (genellikle ABD doları) karşı sabit bir değişim değeri vaat eder ve bunu uygular. Güvenli varlıkları elinde tutarak ve kullanıcılara borç veren bankalara benzer şekilde işlev görürler, ancak ödeme karmaşık muhabir bankacılık olmadan jeton transferi ile gerçekleştirilir."

Van't Klooster, Trump yönetiminin, göreve başladığı ilk gün, Federal Rezerv'in bu tür araçları ihraç etmesini yasaklayan bir yürütme emri yayınlarken, özel kuruluşların stablecoin geliştirmeleri için bir yasal çerçeve (Genius Act) oluşturduğunu aktarmıştır. Van't Klooster, stablecoinler bağlamında ABD'nin stratejik hedefinin Amerikan dolarının küresel hakimiyetini güçlendirmek, ABD'nin yabancı yatırımcılara olan bağımlılığını azaltmak ve ABD teknoloji şirketleri aracılığıyla dünya çapında "düşük bilgi düzeyine sahip perakende müşterileri" hedefleyerek hızlı ve güvenilir ödeme araçları sunmak olduğunu ifade etmiştir. Stablecoinlerin kullanımı ve bunun sonucunda ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili çekincelerinden bazılarını van't Klooster şu şekilde listelemiştir:

- Kendi para birimi güçsüz olan ülkelerin Amerikan doları kullanmak zorunda bırakılması,
- Stablecoinlerin yasadışı amaçlarla kullanımı ve
- Düzenleyici kurumların güvenilirliği ve istikrarının sorgu altında kalması.

Çin'in aynı teknolojiyi kullanarak ancak farklı bir yaklaşımla dolar sistemine alternatif bir sistem peşinde olduğunu belirten van't Klooster, Çin'in devlet tarafından çıkarılan, dağıtılmış bir defter üzerinde kayıtlı sınırlar-arası fiat tokenlar (CBDC'ler) kullandığını ifade etmiştir.

Çin’de kredi politikaları ile desteklenen ve renminbi’nin uluslararasılaşmasını teşvik etmeyi amaçlayan bu sistemin, özellikle enerji ticareti ve yabancı için alternatif bir ödeme altyapısı olarak görüldüğünü açıklayan van’t Klooster, AB’nin bu konjonktürdeki konumunu şu şekilde özetlemiştir:

- AB, tarihsel olarak Euro’yu doların gerçek bir alternatifi olarak kabul ettirmek için mücadele etmiş ancak entegre bir strateji geliştirmekte başarısız olmuştur. Avrupa ekonomisi dolar sistemine derinlemesine bağlıdır ve bu durum Avrupayı savunmasız hale getirmektedir.
- AB, titiz bir düzenleyici kurum olarak hareket etmiş (örneğin, 2024 tarihli MICA yasası) ve bu da istemeden de olsa Euro stabilcoinlerinin gelişimini engellemiştir.
- Bir “kıyamet senaryosu” kapsamında değerlendirmelerimiz gerçekleştirirsek, AB’nin ABD’ye olan derin finansal bağımlılığı barizdir. 2008 krizinde Federal Rezerv’in devreye girip Avrupa bankalarını kurtarması buna bir örnektir. Gelecekteki ABD hükümetleri, özellikle de özel bir stabilcoin sistemi kurulursa, benzer bir destek sunmayabilir. Bu da Avrupa için ciddi bir “yumuşak karın” teşkil etmektedir.

